

การพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ
อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

The Development of the Disaster Prevention Network in the Area of
Nong-Plamor Sub-District Administrative Organization,
Nong-Khae District, Saraburi Province

นิวัฒน์ จันทรงาม¹, วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง² และ มยุรี รัตนเสริมพงศ์³

Niwat Janngam, Waraporn Subruangthong and Mayuri Rattanasermpong

Received December 15, 2021 & Revise June 28, 2022 & Accepted June 28, 2022

บทคัดย่อ

การจัดการภัยพิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ เกิดจากขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่มีความพร้อม บุคลากรขาดความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัย และไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการพยากรณ์เหตุการณ์ล่วงหน้า การติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์หรือประกาศแจ้งเตือนจากหน่วยงานราชการ และระบบแจ้งเตือนในระดับชุมชนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ จากเหตุผลและความจำเป็นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 2) ความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 3) แนวทางการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่ตำบล หนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เป็นงานวิจัยแบบผสม เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) แนวทางการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ดังนี้ 1) จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายในการป้องกันภัยพิบัติ 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย

คำสำคัญ: การพัฒนาเครือข่าย; การป้องกันภัยพิบัติ

^{12,3}, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Master's Degree Student, Master of Public Administration, Public Administration Program, Thepsatri

Rajabhat University.Email: Janngam1981@gmail.com

Abstract

The problems of the disaster prevention management at Nong-Plamor Sub-District Administrative Organization are occurred from various factors such as the lack of the efficient equipment and up to date technology to forecast the disasters, and the officers' lack of knowledge on public disasters. The organization also has had the problems with the communication system, the disasters publicizing, notification and announcement from the government offices, and the lack of adequate disaster notification system in the local community. According to the mentioned necessities and issues, the researcher conducted this study with the objectives including: 1) to investigate the level of participations on the disasters prevention of the people living in the area of the Nong-Plamor Sub-District Administrative Organization; 2) to study the readiness on the disasters prevention in the area and 3) to study the guideline on the development of the disaster prevention network. This mixed-methods research study employed a questionnaire and a focus group interview as the research tools. The statistics used to analyze the data were mean and standard deviation. The content analysis was employed to analyze the data. The results revealed that 1) the level of people's participations on the disaster prevention in Nong-Plamor Sub-District Administrative Organization, Nong-Khae District, Saraburi, was – in overall – at a moderate level; 2) for the level of readiness on the disaster prevention in the area, in overall, was at a high level and 3) for the guideline on the development of the disaster prevention network, it could be concluded as the following aspects; 1) assigning the committee of the disaster prevention network and 2) promoting and supporting the co-operations of the network.

Keywords: Development of the Network; Disaster Prevention

บทนำ

เหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทย แบ่งออกได้ 8 ชนิด ดังนี้ 1) พายุหมุนเขตร้อน (Tropical Cyclones) 2) แผ่นดินไหว (Earthquakes) 3) อุทกภัย (Floods) 4) พายุฟ้าคะนองหรือพายุฤดูร้อน (Thunderstorms) 5) แผ่นดินถล่ม (Land Slides) 6) คลื่นพายุซัดฝั่ง (Storm Surges) 7) ไฟป่า (Fires) และ 8) ฝนแล้ง (Droughts) ภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายเป็นอย่างมาก คือ อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย และแผ่นดินไหว ซึ่งอุทกภัยและวาตภัยมีสาเหตุหลักมาจากพายุหมุนเขตร้อนและพายุฝนฟ้าคะนองรุนแรง

ในขณะที่อัคคีภัยและแผ่นดินไหวนั้นมนุษย์เป็นผู้มีส่วนกระทำให้เกิดขึ้น (Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, 2020)

Disaster Prevention and Mitigation Act (A.D. 2007) มาตรา 20 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนโดยมีผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำเภอการจังหวัด และผู้อำเภอการอำเภอ ตามที่ได้รับมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำเภอการท้องถิ่น (Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, 2020)

การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงหน่วยงานเครือข่ายทั้งในประเทศ และต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การส่งเสริมให้องค์กรสาธารณกุศล ภาคเอกชน อาสาสมัคร ตลอดจน หน่วยงานองค์กรนานาชาติด้านการจัดการภัยพิบัติเข้ามาร่วมปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้กลไกการบริหารจัดการสาธารณภัย ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ การจัดให้มีการเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิบัติงานช่วยเหลือการกู้ภัย การบรรเทาทุกข์ และการฟื้นฟูบูรณะระหว่างหน่วยงานเครือข่ายทุกภาคส่วนอย่างถูกต้องและทันสมัย และการจัดให้มีระบบการประสานงานการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน เป็นต้น (Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, 2020)

พื้นที่ในเขตรับผิดชอบองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ ประสบกับสาธารณภัยทั้งที่สามารถคาดการณ์ได้และไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ด้านอาชีพการทำงาน เส้นทางคมนาคมและการขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค โทรศัพท์ ไฟฟ้า อาหาร เวชภัณฑ์ ยารักษาโรค พื้นที่ด้านการเกษตรและด้านการปศุสัตว์ ได้รับความเสียหาย ปัญหาด้านการสาธารณสุข โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ รวมถึงปัญหาเรื่องการดูแลผู้ป่วย ผู้พิการ เด็กแรกเกิด กลุ่มสตรีที่ตั้งครรภ์ และผู้สูงอายุ (Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, 2020)

ปัญหาการจัดการภัยพิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอเกิดจากการขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่มีความพร้อม ขาดความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยของบุคลากร และไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยไวต่อการพยากรณ์เหตุการณ์ล่วงหน้า การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วทันสมัย การประชาสัมพันธ์หรือประกาศแจ้งเตือนจากหน่วยงานราชการ และระบบแจ้งเตือนในระดับชุมชนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาสังคมกับการพัฒนาการป้องกันสาธารณภัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ให้มีความสอดคล้องกับ สภาพภูมิประเทศ ภูมิสังคม เพื่อนำไปสู่ความพร้อมในการรับสถานการณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสาธารณภัยและการบริหารจัดการสาธารณภัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับสาธารณภัย (ภัยพิบัติ)

Department of Disaster Prevention and Mitigation, Ministry of Interior, Thailand. (2007) ได้ให้นิยามของ คำว่า “สาธารณภัย” คือ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบายของศัตรูพืชตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชนไม่เกิดจากธรรมชาติ หรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย โดยศูนย์เตรียมความพร้อมภัยพิบัติแห่งเอเชีย ได้ให้คำจำกัดความของภัยพิบัติว่า คือ ต้นตอของผลกระทบซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์หรือ ก่อเกิดความเสียหายทางระบบเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่องสังคม และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ดินถล่ม อาการถล่ม ฯลฯ 2) ภัยที่เกิดจาก การกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจากการจลาจล และคมนาคมขนส่ง ภัยจากการก่อการร้าย ภัยจากเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ภัยจากการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ปัญหาระบบสื่อสาร

National Civil Defense Plan B.E. 2005 ได้ให้นิยามศัพท์เกี่ยวกับสาธารณภัย คือ ภัยอันมีมาจากสาธารณะไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ Department of Disaster Prevention and Mitigation, Ministry of Interior, Thailand. (2007)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและจัดการภัยพิบัติ

2.1 แนวคิดการจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย

National Disaster Prevention and Mitigation Plan B.E. 2015 เป็นการนำแนวคิด หลักในการพัฒนาระบบการป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการสร้างภูมิคุ้มกันโดยพัฒนาภูมิ ความรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งระดับชุมชน ในการเฝ้าระวังและรับมือกับสาธารณภัย การอยู่ ร่วมกับธรรมชาติและ การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่มุมชนตามแนวทาง "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" รวมทั้งการนำแนวคิดการลดความ

เสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อป้องกันภัยตามหลักสากลคือ "รู้รับ - ปรับตัว - ฟื้นเร็วทั่ว - อย่างยั่งยืน" (Resilience) โดยเสริมสร้างความตระหนักในการลดความเสี่ยง ตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย และกำกับการดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 รวมถึงความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นการลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์และ จัดการกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณภัย เพื่อลดความถี่และลดความรุนแรงของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น และเพิ่มศักยภาพของบุคคล ชุมชน และสังคมให้เข้มแข็งในการจัดการปัญหาในปัจจุบัน รวมถึงป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการเผชิญเหตุและจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบ การจัดการทรัพยากรและภารกิจความรับผิดชอบ เพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นทุกรูปแบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงลดความสูญเสียที่จะมีต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทรัพยากรสภาพแวดล้อม สังคม และประเทศ ให้มีผลกระทบน้อยที่สุด

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน เป็นการปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามความเหมาะสม โดยการนำปัจจัยในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยมาดำเนินการฟื้นฟู ซึ่งหมายรวมถึงการซ่อมสร้าง (reconstruction) และการฟื้นฟูสภาพ (rehabilitation)

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นการพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล โดยการจัดระบบและกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยคำนึงถึงระเบียบ กฎหมาย แนวทางปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และประเพณีปฏิบัติให้สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นสำคัญ

Disaster Prevention and Mitigation Action Plan, Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, B.E. 2020 มุ่งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ โดยชุมชนมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการเตรียมความพร้อมและลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย หากได้รับการพัฒนาศักยภาพรวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นก็จะสามารถทำให้ชุมชนของตนมีความปลอดภัยจากสาธารณภัย โดยการมีส่วนร่วมของคนหลากหลายกลุ่มในชุมชน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ

1.1 ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุทกภัย ด้านการมีส่วนร่วมโดยการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.2 ศึกษาความพร้อมในการป้องกันอุทกภัย ด้านระดับบุคคล ด้านระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 17 คน ผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชนและมูลนิธิต่าง ๆ จำนวน 21 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 18 คน อปพร. 33 คน และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองปลาหมอ จำนวน 5,969 คน (Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, 2020)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้จำนวนไม่น้อยกว่า 375 คน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 375 คน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และแบบบังเอิญ (Accident Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณศึกษาการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ดังนี้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยวิธีแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.3 วิเคราะห์ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน ผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชนและมูลนิธิต่าง ๆ จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน อปพร. 4 คน รวมจำนวน 15 คน ผู้โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากผู้ที่มีผลงานการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นแบบบันทึกชนิดคำถามปลายเปิด โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี สรุปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณศึกษาการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับรายการจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ ด้านการมีส่วนร่วมโดยการตัดสินใจ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ด้านภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ด้านระดับบุคคล ดังนี้

1. ด้านระดับบุคคล ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี พบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการจัดการกับภัยพิบัติ รองลงมาคือ การติดตามสถานการณ์ด้านภัย

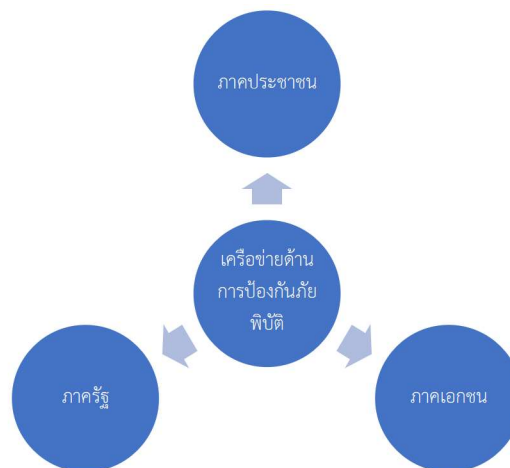

พิบัติอย่างต่อเนื่อง และ การเรียนรู้การใช้งานของเครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับภัยพิบัติในเบื้องต้น

2. ด้านระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี พบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ภาคเอกชน รองลงมาคือ มูลนิธิต่าง ๆ เช่น กู้ภัย และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตำรวจ)

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี เป็นการมีส่วนร่วมของ ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายในการป้องกันภัยพิบัติ
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย

ภาพ 2 เครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ)

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ผู้ศึกษาได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมา อภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ ด้านการมีส่วนร่วมโดยการตัดสินใจ เมื่อพิจารณาทางด้านมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการตัดสินใจ ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์วิธีการพัฒนา/โครงการป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. ให้ชุมชนรับทราบ นำเสนอประเด็นปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อประกอบการป้องกันภัยพิบัติ และรับทราบข้อมูลข่าวสารการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการป้องกันภัยพิบัติ แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และปรับปรุงชุมชนเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหามิให้เกิดซ้ำอีกต่อไป อบต. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yokthep, S., & Yuphas Y. (2016) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่ออำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง หนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมประสานงานดำเนินการของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. กับชุมชนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีส่วนร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับ อบต. และมีส่วนร่วมบริจาคเงินสิ่งของหรือสิ่งอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ยังคงขาดการเข้าร่วมช่วยเหลือชุมชนในการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน เช่น งานวันสงกรานต์ งานปีใหม่ งานวัด เป็นต้น ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaipian, T. (2015) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเหมืองง่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นรับฟังความคิดเห็นด้าน การมีส่วนร่วมในขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นเสริมอำนาจ ตามลำดับ กระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเหมืองง่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านขั้นตอนการติดตามและประเมินผลแผน ด้านขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติด้านขั้นตอนการจัดทำแผน ตามลำดับ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนได้ดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพของประชาชน การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. ช่วยลดปัญหาสุขภาพประชาชน และการดำเนินกิจกรรมในโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ลด

ปัญหาการเกิดภัยพิบัติ แต่ยังคงขาดการดำเนินโครงการ/กิจกรรมป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. สร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Korbuaklang, C. (2017) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานจัดจ้างโครงการป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. การจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบราชการและเกิดประโยชน์กับชุมชน มีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความถูกต้องและเกิดประโยชน์กับชุมชน และมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. ให้มีความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ แต่ยังคงขาดการเข้าร่วมสังเกตการณ์และติดตามผลการดำเนินการโครงการป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติของ อบต. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yokthep, S., & Yuphas, Y. (2016) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตืออำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง หนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2. ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านระดับบุคคล

2.1 ด้านระดับบุคคล พบว่า ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้รับการฝึกอบรมด้านการจัดการภัยพิบัติ มีการติดตามสถานการณ์ด้านภัยพิบัติอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้การใช้งานของเครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับภัยพิบัติในเบื้องต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaipian, T. (2015) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเหมืองง่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สำหรับข้อเสนอแนะ ควรมีการสร้างกลไกหรือช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่า

การทำเวทีประชาคม เจ้าหน้าที่ควรประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการตามแผนให้ประชาชนทราบความก้าวหน้า โดยตลอด ควรจัดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละชุมชน ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ด้านระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในแผนการดำเนินงาน การติดตามการตรวจสอบผลการดำเนินงาน การใช้งบประมาณ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาลมากขึ้น ต้องออกเอกสารชี้แจงเหตุผลโดยละเอียดถึงสาเหตุที่แผนพัฒนาซึ่งประชาชนเสนอไปแล้วไม่ได้รับการบรรจุเป็นแผน ควรให้ความสำคัญในการบูรณาการแผนของชุมชนที่สามารถเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

2.2 ด้านระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ระดับความพร้อมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนยังได้รับการช่วยเหลือจากภาคเอกชน มูลนิธิต่าง ๆ เช่น กู้ภัย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตำรวจ) อยู่บ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Korbuaklang, C. (2017) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ รองลงมา คือ ควรมีกลยุทธ์ที่จะทำให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมให้มากขึ้น และมีความสำคัญในการจัดทำแผน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำให้มากขึ้น ตามลำดับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากงานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มีเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เป็นการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ดังนี้

1. ภาครัฐ การป้องกันภัยพิบัติควรมีการให้อำนาจแก่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) งบประมาณด้านการป้องกันที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติให้กับประชาชนในการที่จะคอยเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ความเสี่ยงการเกิดภัยในพื้นที่รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น 2) งบประมาณด้านการปฏิบัติการ ที่มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ โดยคำนึงถึงความ

เหมาะสมกับสภาพปัญหา หรือแนวโน้มของการเกิดภัย ทั้งนี้ต้องป้องกันทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพในการเข้ามาช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่มีความเดือดร้อน ควรให้อำนาจและส่งเสริมศักยภาพ ผู้นำชุมชน มีการสนับสนุนการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจในการจัดการภัยพิบัติโดยตรงให้มากขึ้น ได้แก่ การจัดตั้งสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอเป็นการกระจายอำนาจและฐานทรัพยากรจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปยังพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดหาอัตรากำลังเข้ามารับผิดชอบงานด้านภัยพิบัติโดยตรงรวมทั้งสร้างช่องทางให้ผู้ปฏิบัติงานมีความก้าวหน้าในอาชีพ โดยกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) ระดับบริหารควรเน้นปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับนโยบาย การรณรงค์เผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการภัยพิบัติการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่สอดคล้องกับพื้นที่ให้กับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ และประชาชนในชุมชนเสี่ยงภัย เป็นต้น
- 2) ระดับปฏิบัติการควรมีเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการเฉพาะทางที่จะต้องปฏิบัติงานควบคู่ไปกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและจะต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น ต้องมีการฝึกซ้อมแผนการบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

2. ภาคประชาชน คณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นตัวแทนประชาชนมีประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติ โดยการประเมินสถานการณ์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ซึ่งมีการถ่ายทอดไปยังประชาชนเพื่อเป็นการสร้างเกราะป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง ภาคประชาชนเหล่านี้สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านของตนเองในการจัดการภัยพิบัติเบื้องต้นโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานของทรัพยากรทุกด้าน ทั้งนี้เกิดจากการเตรียมพร้อมของประชาชนด้วยกันเองเป็นลำดับแรก ดังนั้น สำหรับการจัดการภัยพิบัติในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ ต้องอาศัยบทบาทของภาคประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติด้วยตนเองเป็นฐานของการพึ่งตนเองเป็นหลัก

3. ภาคเอกชน เป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการที่ก่อให้เกิดรูปแบบของเครือข่ายอย่างหลวม ๆ มีความอิสระในการให้ความช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเป็นการบูรณาการความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการติดต่อประสานงานที่ดีของหน่วยงานในพื้นที่และภาคประชาชน แม้ภาคเอกชนจะไม่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติแต่สามารถมีบทบาทในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบขององค์กร (CSR: Cooperate Social Responsibility)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ระดับการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 การตัดสินใจ ควรการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมใน กระบวนการตัดสินใจ เสนอแนะแนวทางและแผนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยพิบัติต่อชุมชน

1.2 การดำเนินการ ควรส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมงานเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชน ป้องกันและลดปัญหาภัยพิบัติ

1.3 การรับประโยชน์ ควรส่งเสริม สร้างความเข้าใจ เปิดโอกาส ให้กับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันภัยพิบัติ สร้าง ความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักความสามัคคีกันมากขึ้น

1.4 การประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบความ โปร่งใสของการปฏิบัติงานโดย แต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการใน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีต่อไป

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตตำบลอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาเครือข่ายด้านการป้องกันภัยพิบัติในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. (2550). พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทา

สาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติ พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรการป้องกัน
สาธารณภัย.

_____. (2558). แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรการ
ป้องกันสาธารณภัย.

จุฬาลักษณ์ กอบัวกลาง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

เมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราช
ภัฏบุรีรัมย์.

ฐิติอัสสนา ใจเพียร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน

จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเนชั่น.

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

แผนการป้องกันภัยพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558

แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ พ.ศ. 2563

สุนตลักษณ์ ยกเทพ, และยุภาพร ยุภาศ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตืออำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ. (2563). โครงการฝึกอบรมชุดปฏิบัติการจิตอาสาภัยพิบัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดสระบุรี. สระบุรี: ผู้แต่ง.

Translated Thai References

Department of Disaster Prevention and Mitigation, Ministry of Interior, Thailand. (2007).

Disaster Prevention and Mitigation Act B.E. 2007 and Sub-Statement B.E. 2007.

Bangkok: Bureau of Disaster Prevention Measures.

_____. (2015). Disaster Prevention and Mitigation Plan B.E. 2015. Bangkok: Bureau of Disaster Prevention Measures.

Disaster Prevention and Mitigation Act (A.D. 2007)

Disaster Prevention and Mitigation Action Plan, Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, B.E. 2020

Jaipian, T. (2015). Public Participation in Muang Nga Subdistrict Municipality Mueang Lamphun District Lamphun Province: Under the Process of Making a Local Development Plan. Bangkok: Nation University.

Korbuaklang, C. (2017). Public Participation in the Preparation of Local Development Plans of the Old City Municipality Kabinburi District Prachinburi Province. Independent Research Master's Degree Buriram Rajabhat University.

National Civil Defense Plan B.E. 2005

National Disaster Prevention and Mitigation Plan B.E. 2015

Nongplamor Subdistrict Administrative Organization. (2020). Disaster Volunteer Training Project, Nongplamor Subdistrict Administrative Organization, Nong Khae District, Saraburi Province. Saraburi: Author.

Yokthep, S., & Yuphas, Y. (2016). People's Participation in the Preparation of the Development Plan of Ban Dua Subdistrict Municipality, Mueang Nong Khai District Nong Khai Province. Master's Thesis Rajabhat Maha Sarakham University.

